

danske 11/17 bio analytikere

Hvornår er en biobank en biobank?

Hold øje med etik og regler, hvis du arbejder med registrering af biologisk prøvemateriale

side 26

Det lange, lange arbejdsliv

(Pensions)alderen kravler opad; forbered dig allerede nu

side 16-25

TEMA:
100års-livet

PET- og CT- scanning på P-pladsen

I Aalborg er nuklearmedicin gået på feltfod med godt humør

side 10

Start en alderssum nu

En ekstra opsparing kan gøre en stor forskel for dig senere i livet - **lige nu er der flere fordele**

- ✓ Indbetal op til **29.600 kr. i år**
- ✓ Få din alderssum udbetalt **5 år før** din folkepensionsalder
- ✓ Få **7% i rente**. Vores mål er, at du får 7% de næste fire år

Sammen giver
vi mere tilbage

Går du og overvejer en ekstra pensionsopsparing, så kan tidspunktet være godt lige nu. For 1. januar 2018 kan der være nye regler for, hvor meget du kan spare op til alderssum og hvornår du kan få din opsparing udbetalt.

På pka.dk/nyeregler kan du læse mere og få det fulde overblik

2017 November

side 10

06 dbio noter

08 Bioanalytikeres hjælp fylder halvanden tætpakket lastbil

10 Patienter scannes på parkeringspladsen

Fire skurvogne og en anhænger med en mobil PET/CT scanner er nordjyske bioanalytikeres arbejdsplads

14 Fremtidens transportkasse findes i Hillerød

Robotten klarer arbejdet med at tømme og registrere blodprøverne

100års-livet

16 Stigende levealder vil forandre arbejdsmarkedet

Flere karrierer, senere pension og masser af forandring

17 "Hvorfor arbejder du med dét, du gør?"

Karrieredagen: Skal vi kunne holde, fysisk og mentalt til at tage en stadig længere tørn på arbejdsmarkedet, er det vigtigt at vide, hvorfra energien skal hentes

20 Leder skifter spor

Pia Krohn Hansen har overladt mange af de administrative opgaver til Susanne Ankerstjerne, der før var leder. Begge er super glade

19 Hvor længe vil du arbejde?

Tre bioanalytikere om det lange arbejdsliv

26 FAGLIG

En biobank er mere end en fryser og et excel-regneark

Bioanalytikerne sikrer sig, at de lovmæssige og etiske regler på området overholdes

30 Petriskålen

Mødet i dbio's hovedbestyrelse 26. september

32 PKA om alderssum

33 Spørg dbio

33 Anmeldelse

34 NML-kongres

34 Ny konsulent i dbio

35 Lokalnyt og aktiviteter

dbio NR. 11
27. oktober 2017
udgiver
Danske Bioanalytikere
Skindergade 45-47
1159 København K.
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

www.dbio.dk

REDAKTION
Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER
Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE
Lars Horn

TEKSTSIDEANNONCER
Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

**DESIGN, PRODUKTION
OG TRYK**
Datagraf Communications
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800
Udkommer 11 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioanalytikere" dækker ikke nødvendigvis redaktionen/Danske Bioanalytikeres synspunkter. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse, dog ikke i erhvervs-mæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER
Sidste frist for aflevering af redaktionelt stof og annoncer er klokken 12.00 på dagen for deadline. Denne frist kan ikke overskrides.

Nr. 12 udkommer
24. november 2017
frist 7. november 2017
Nr.1 udkommer
8. januar 2018
frist 5. december 2017
Nr. 2 udkommer
26. januar 2018
frist 2. januar 2018

Meld dig ind i dbio og få konfliktstøtte

Husk at fortælle dine kolleger, at de skal være medlem af dbio senest **31. december 2017**, hvis de vil være berettiget til konfliktstøtte ved en eventuel konflikt.

Danske Bioanalytikere er i gang med at forberede overenskomstforhandlingerne i 2018 om en ny overenskomst for bioanalytikere på sygehusene. Helt som vi plejer, gør vi opmærksom på, at 31. december 2017 er sidste frist for at melde sig ind, hvis man vil være sikker på at kunne få konfliktstøtte.

Så husk at fortælle det til dine kolleger, hvis de ikke er medlem allerede.

Kan blive ramt økonomisk

Hvis Danske Bioanalytikere kommer ud i en strejke ved OK18, har arbejdsgiverne mulighed for at begrænse deres udgifter under konflikten ved at lockoute de bioanalytikere og laboranter, der ikke allerede strejker. Det betyder, at samtlige bioanalytikere/laboranter på sygehusene som hovedregel sendes hjem uden løn bortset fra de medarbejdere, der indgår i afdelingens nødberedskab.

Medlemmer af Danske Bioanalytikere er berettiget til konfliktstøtte ved strejke og lockout.

Hvis du ikke er medlem af dbio, kan du hverken få konfliktstøtte eller dagpenge fra a-kassen.

Sidste frist 31. december 2017

Ifølge Danske Bioanalytikeres vedtægter har du ret til konfliktstøtte, hvis du har betalt kontingent i mindst 3 måneder, inden konflikten træder i kraft. Da en eventuel konflikt kan blive varslet til den 1. april 2018, skal du derfor være indmeldt senest den 31. december 2017 for at være berettiget til konfliktstøtte.

Har du spørgsmål, kan du kontakte

Sara Beck Jochumsen på tlf. 4422 3239.

Det grønlandske Sundhedsvæsen

Hilsen fra Grønlands Sundhedsvæsen

Vinteren er endelig kommet til Grønland og nordlyset viser sine skønne farver!

Har du interesse i en stilling i Grønland, så kontakt hr@peqjik.gl og hør mere om dine muligheder.

Læs mere om arbejdet i Grønland og søg vores stillinger, eller søg uopfordret på vores jobportal www.gjob.gl

Se mere på Facebook

[Grønlands Sundhedsvæsen](#)

Følg os på Instagram

[Gjob.dk](#)

GRØNLAND

– EN OPLEVELSE FOR LIVET

Find dit næste job i Grønland på www.gjob.dk. Her kan du også læse mere om andres erfaringer med at arbejde i Grønland.

► gjob.dk

Bert mener

Send regnemaskinen til reparation, når kun besparelser og skattelettelser bonner positivt ud

Så kaldt "dynamiske effekter" af en regerings økonomiske politik er et omstridt emne. Men at der naturligvis er nogle afledte virkninger – positive eller negative – når der enten spares eller spenderes, er der trods alt bred enighed om. Men hvilke, hvor og hvor meget, dét er spørgsmålet. Og et spørgsmål, det nu presser sig på for at få et bedre svar på, er, hvor stor den positive effekt er på beskæftigelsen ved øgede udgifter til den offentlige sektor.

Det er baggrunden for, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, AE, har regnet på, hvilken beskæftigelseeffekt det har, for eksempel at investere i anlæg af nye motorveje. I Finansministeriets aktuelle regnemodel optræder omkostningerne alene som en udgift. Selvom alle kan se, at det naturligvis er en langsigtet investering, der sikrer, at arbejdsstyrken kan komme hurtigere på arbejde og derfor formentlig vil være mere motiverede for at søge job med en større pendlerafstand. Det er godt for erhvervslivet og bruttonationalproduktet. Selv i tænketanken CEPOS, der ellers normalt mener det stik modsatte af AE, er man enige i, at den slags skal medregnes i det fulde billede over vores finanspolitiske fremtidsperspektiver. De økonomiske vismænd støtter også idéen; det er simpelthen skævt ikke at gøre det.

Når det gælder besparelser på det offentlige forbrug, for eksempel i form af nedskæringer og rationaliseringer, indlæses det i regnemodellen altid som et plus. På trods af, at den slags inden for vores eget område betyder dårligt arbejdsmiljø, langtidssygemeldinger, lav patienttilfredshed, ja – i værste tilfælde dårligere patientsikkerhed. Alt sammen noget, der koster sundhedskroner, og derfor burde trækkes fra, når den slags tiltag planlægges.

Det er dog accepteret budget-matematik at omregne de dynamiske effekter af nedsættelser af såvel topskat som kontanthjælp til flere i arbejde. Med investeringer i mere velfærd står det anderledes til. Ifølge Finansministeriets kalkuler er der tilsyneladende ingen sidegevinster ved at bruge penge på flere pædagoger, folkeskolelærere eller flere sundhedsprofessionelle. Altså alle dem, der får vores velfærdssamfund til at fungere, så arbejdsstyrken – for det er jo den, det handler om i Finansministeriet – kan bidrage til den fælles økonomi. Prøv lige at tage dem med i regnestykket og se, hvad der sker! Udenlandsk forskning viser, at det faktisk er muligt at sætte tal på det økonomiske afkast af velfærdsinvesteringer. Køb en ny regnemaskine som kan vise, at ekstra kollegaer i den offentlige sektor er en samfundsgevinst – ikke en udgift! ▣

” Udenlandsk forskning viser, at det faktisk er muligt at sætte tal på det økonomiske afkast af velfærdsinvesteringer

Af Bert Asbild,
formand i Danske Bioanalytikere

Var det noget at få kunstnere – eller måske videnskabsfolk – til at donere afføring til transplantation på os andre knap så indlysende genier?

Tænk lige med tarmen

Loyale læsere af fagbladet vil vide, at visse dele af redaktionen er ret optaget af forskningen i det humane mikrobiom – hele det fascinerende økosystem af tarmbakterier, deres indbyrdes samspil og indflydelse på vores helbred. Det fysiske såvel som det mentale. Vores sind og følelser. Personlighed?

Spørgsmålet stilles i et værk, der indgår i en ny udstilling, "Mind the Gut", på Medicinsk Museion i København. Og der er ikke tale om en helt konventionel præsentation af emnet, men – som museet formulerer det i en pressemeddelelse – om en "tankevækkende blanding af videnskab, kunst og historie".

Det er i værket "Kathy as Bowie", at

den amerikanske kunstner Kathy High leger med tanken om, at bakterier giver os en unik identitet, idet hun forsøger at få den nu afdøde musiker David Bowie til at donere sig sin afføring. Hendes bidrag udgør dog kun et enkelt element i udstillingen, som museet oplyser vil fortsætte et godt stykke frem i tiden.

Medicinsk Museion – der tidligere hed Medicinsk-historisk Museum og ligger i Bredgade – er en del af Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet. "Mind the Gut" er blevet til i et samarbejde mellem tre kunstnere, to forskere, en arkitekt, en grafiker og museets kuratorgruppe.

TAK

TIL DONORER PR. SMS

Siden starten af september har Blodbanken i Region Hovedstaden sendt sms'er ud til bloddonorer, når deres donation forlader blodbanken for at blive anvendt på en patient. Samme procedure anvendes i Region Syddanmark, skriver Berlingske.

Takkebeskederne er inspireret af Sverige, hvor man blandt andet i Stockholm siden 2012 har benyttet hilsnerne som en personlig anerkendelse af donorenes bidrag.

ÆLDRE KØBER UNGT BLOD

FOTO: COLOURBOX

Californien har firmaet Ambrosia fundet en indbringende forretning. For 8.000 dollars, eller ca. 53.000 kroner, kan ældre amerikanere angiveligt købe sig til et skud ungdom i form af transfusioner med plasma. Udelukkende høstet fra unge personer. Køberen får 1,5 liter humant plasma pumpet ind i kroppen over to dage. Blodet køber Ambrosia

VIRAL KAMPAGNE STØTTER UNG DØMT LÆGE

#Det ku' ha' været mig

Sådan lyder hashtagget i den støttekampagne, der bakker op om en læge fra Svendborg Sygehus, der i august blev dømt ved landsretten for skødesløshed og forsømmelse i behandlingen af en patient. Lægen blev idømt en bøde på 5.000 kroner og betaling af sagens omkostninger, skriver DR Nyheder. Kampagnen, hvor læger landet over støtter den dømte læge og offentligt viser deres protest mod et alt for presset sundhedsvæsen, breder sig med lynets hast.

Sagen drejer sig om en diabetespatient, der døde i forbindelse med sin indlæggelse tilbage i 2013. Patienten var blevet indlagt til observation på grund af mavesmerter, og den dømte

læge havde bedt en sygeplejerske om at måle blodsukkeret. Lægen havde dog ikke journalført ordren eller fulgt op på, om patienten rent faktisk fik målt sit blodsukker, og det er det, hun er blevet dømt for.

En af støtterne er Iza Alfredsen, der tidligere har arbejdet sammen med den dømte læge.

“Vi vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er lægefejl, der gør, at patienter dør. Det kan godt være systemfejl, og det system er simpelthen for presset, siger hun.”

Den dømte læge har anket dommen og håber, at sagen kommer til at køre ved Højesteret.

CT-SCANNER RYKKER IND I SVINESLAGTERIERNE

Hvordan får man maksimalt udbytte af et slagtesvin? Det vil slagterierne i fremtiden kunne afgøre ved at CT-scanne kødet fra grisene.

Efter mange års udvikling er Teknologisk Institut klar til at scanne svinekød i et testmiljø, der ligner forholdene i produktionen. Grisen slagtes og deles i to halvdele, og derefter bliver midterstykkerne lagt i scanneren, som giver et præcist billede af, hvad stykkerne af grisen indeholder af fedt, knogler m.v. Ud fra 3D informationen og en billedanalyse vil slagteriet så bestemme, hvad kødets sammensætning og kvalitet bedst egner sig til. Ud fra billederne opskærer en robot derefter kødet, så man kan få mest muligt ud af kødet på grisen og til den højeste pris.

CT-scanneren kan gennemlyse cirka 600 midterstykker i timen, hvilket ifølge Danish Meat Research Institute formentlig er nok til de fleste danske slagterier i dag.

fra lokale blodbanker, hvorefter det separeres, og kun plasmaet bruges. Det skriver avisen The Guardian.

Ambrosia ejes af en 32-årig læge, Jesse Karmazin, som indtil nu har optaget 600 personer med en gennemsnitsalder på 60 år i det, han selv kalder for et forskningsprojekt.

Virksomhedens placering i San

Francisco er ikke en tilfældighed, skriver avisen. “Ungdomseliksiren” er nemlig blevet en hot modedille i Silicon Valley. Og hvor det ellers mest er kvinder, der tiltrækkes af løfter om mirakelkure, er to tredjedele af Ambrosias kunder mænd. Men virker kuren så?

Dr. Karmazins “forskning” har vakt hovedrysten i videnskabelige kredse,

men den unge læge rapporterer selv jævnlige positive resultater. Hans team har fx fundet, at mængden af Carcinoembryonalt antigen faldt med ca. 20 %, ligesom niveauet af amyloid gik ned – dvs. proteiner, som er involveret i cancer og Alzheimers sygdom. Desuden rapporterer “forsøgspersonerne”, at de sover bedre om natten.

Taknemmelige ukrainere, som netop har modtaget en masse effekter (foto Ukraine)

VIL DU HJÆLPE?

Marianne Kristiansen er bioanalytiker på Klinisk Biokemisk Afdeling i Nykøbing F. Hun modtager stadig meget gerne funktionsdygtigt udstyr. **Kontakt** hende på [maubkr@yahoo.com/](mailto:maubkr@yahoo.com) makri@regionsjaelland.dk eller tlf. 28 76 50 81.

Husker du billederne af de nedslidte sengestuer? Eller den fortvivlede mangel på centrifuger i laboratoriet på samme hospital i Ukraine? For **bioanalytiker Marianne Kristiansen**, der skrev artiklen i fagbladet sidste år, er der ingen tvivl om, at det er artiklen, som har fået bioanalytikere på sygehuse og i lægepraksis over hele landet til at tage initiativ til at hjælpe. Godt hjulpet på vej af interne nyhedsbreve og lokalpressen, som fulgte op på historien.

Bioanalytikerens hjælp fylder halvanden tætpakket lastbil

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

Marianne Kristiansen har modtaget, hvad der svarer til halvanden lastbil, eller ca. 120-130 m² tætpakket hospitalsudstyr, som er blevet sendt af sted gennem Global Medical Aid. Organisationen samarbejder med Beredskabsforbundet, hvor Marianne Kristiansen er leder.

Blodprøvetagningsvogne, senge, handsker, varmeskabe, mikroskoper, pipetter, rollatorer og meget, meget andet er alt sammen på lastbiler blevet kørt af sted til nødlidende hospitaler. Primært Ukraine, men også Makedonien, Syrien og Burkina Faso har fået glæde af udstyret.

Sidste år skrev Marianne, at hendes mission

var at kunne sende to centrifuger af sted. Det mål er for længst nået.

”Mængden af udstyr har overrasket mig. Jeg var nok klar over, at der lå noget rundtomkring, men at der var så meget – ja, det overraskede mig. Det er fantastisk,” siger Marianne Kristiansen.

Lægehusene har især doneret centrifuger.

”Mange steder er der etableret ordninger, hvor blodprøverne bliver hentet og kørt til laboratoriet. De praktiserende læger centrifugerer ikke længere prøverne selv, og så er centrifugerne i overskud,” forklarer Marianne Kristiansen. ▣

NOW CE-IVD CERTIFIED

JOIN THE EVOLUTION

Panther® is evolving, adding PCR capabilities to the proven TMA technology on our fully automated, sample-to-result system.

To see how the Panther Fusion™ system can optimize workflow and consolidate your menu, please visit www.pantherfusion.com

PANTHER FUSION™

PANTHER
FUSION™ Flu A/B/RSV
Assay

PANTHER
FUSION™ AdV/hMPV/RV
Assay

PANTHER
FUSION™ Paraflu
Assay

PANTHER
FUSION™ Open Access™

Patienterne scannes på parkeringspladsen

Fire skurvogne og en kæmpe anhænger med en mobil PET/CT scanner er nordjyske bioanalytikerers arbejdsplads indtil december. **”Det går fint, og patienterne synes, det er hyggeligt, men også lidt koldt, så vi skal gøre os ekstra umage for, at de får en god oplevelse”**, fortæller Ellen Olsen fra Nuklearmedicinsk Afdeling i Aalborg

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
FOTO / LARS HORN

billedtekst

REF 383692
22 GA 1.00 IN
0.9 x 25 mm
20

Bioanalytiker Ellen Olsen indstiller fantomet korrekt, så de er klar til at lave kontroller, inden hun og kollegaen Dorthe Møller Andersen begynder at scanne patienter

Kaffestue med en ægte skurvogns pin up.

Som det har gjort så tit i denne sommer, siler regnen ned. Patienter og personale i uniformer bevæbnet med paraplyer, går fra den ene hvide skurvogn til den anden. Udenforstående må undre sig. Hvad er det, der foregår?

Jo, det er såmænd en del af nuklearmedicinsk afdeling på Aalborg Universitetshospital, som siden maj i år er flyttet ud på hospitalets parkeringsplads. Her scanner bioanalytikere og radiografer patienter i den mobile PET/CT scanner, som befinder sig i en kæmpe anhænger. Ved siden af fire skurvogne.

Den intermistiske hospitaletafdeling er stillet op, fordi Region Nordjylland har bevilget penge til to nye scannere fra Siemens. De skal afløse afdelingens to gamle, udtjente GE scannere.

Problemet er bare, at sådan to kæmpemaskiner ikke installeres med et snuftag.

”Det tager godt tre måneder at skille en scanner ad, samle den nye, lave en masse kontroller, sætte skanprotokoller op, og så skal der læres personale op, da vi ikke er vant til at scanne på Siemens scannere”, forklarer bioanalytiker Ellen Olsen fra Nuklearmedicinsk Afdeling.

Hun er en af de fem bioanalytikere, som i perioder er udstationeret ved den mobile scanner på parkeringspladsen.

”Vi var nok lidt betænkelige inden, men det går rigtig godt. Alle er glade. Også patienterne,” konkluderer hun.

Får en masse frisk luft

Skurvognene fylder godt op på parkeringspladsen. En skurvogn huser fysikeren, som skal løse problemerne, hvis scanneren driller. I en anden er kaffestuen. En tredje vogn er delt op i; venteværelse, toilet og et rum, hvor bioanalytikerne lægger venflon på patienterne. Vogn fire huser et optræksrum, hvor personalet modtager de sporstoffer, som patienten skal have injiceret inden scanning, et injektionsrum og et hvilerum, hvor patienten ligger en halv time inden billedoptagelsen. Endelig den store anhænger med den mobile Siemens PET/CT scanner.

Vognene er ikke forbundet, så patienter og personale går fra vogn til vogn.

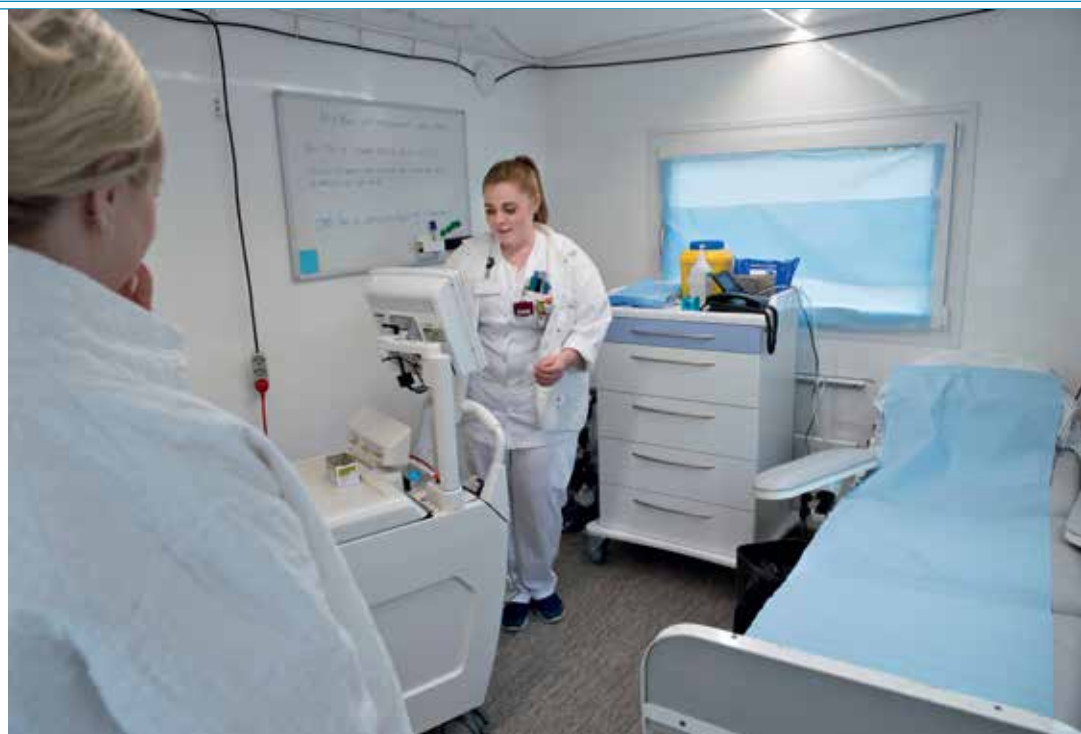
Derfor har de også flere paraplyer, som der har været god brug for i den regnvåde sommer. Men når solen så tittede frem, har patienterne kunnet sidde uden for på en bænk, snakke sammen og slikke sol.

”Patienterne synes faktisk, at det er hyggeligt. De er overraskede over, at det kan lade sig gøre, og de synes, at det er dejligt at komme udenfor”, fortæller Ellen Olsen.

Nogle af patienterne er dårlige og fryser let.

”Vi har en masse sygehustæpper, som patienterne kan svøbe sig i, så de holder varmen”, siger Ellen Olsen.

I øjeblikket scanner de otte patienter om dagen, men de forsøger at planlægge til ni patienter dagligt.

Hvilerummet, hvor patienterne ligger inden billedoptagelsen. Ellen Olsen taster ind på den injektionsmaskine, som injicerer sporstoffet ind i patienten igennem den venflon, som bioanalytikerne har lagt.

Giver ikke kontrast

Kun nogle patienter kan komme i den mobile scanner. Bioanalytikerne udfører kun lavdosis PET/CT scanninger. De scanner ikke patienter, som skal have kontrast.

Ellen Olsen forklarer:

”Der er en risiko for, at patienter, der får kontrast, ikke kan tåle det. Måske får de et anafylaktisk chok, og da hjertestopsholdet ikke kommer ud på parkeringspladsen, vil det være alt for risikabelt. Hvis patienterne bliver dårlige, skal vi ringe 112”.

Der er ingen læge til stede, så bioanalytikerne ringer til lægen i afdelingen, hvis de har et lægefagligt spørgsmål.

De har heller ikke en arbejdsstation, hvor de kan fusionere billederne fra CT- og PET scanningen. I stedet sender de rådata ind til en kollega ved den nye scanner i afdelingen.

Skal være humørspredere

På det faglige område gør bioanalytikerne næsten som de plejer, men patienterne har brug for mere omsorg end normalt.

”Det fungerer, og alle er glade, men der er flere ting i den daglige rutine, som vi skal kunne tackle. Når det for eksempel regner, skal vi være i lidt mere festligt humør, for at patienterne ikke synes, det hele bare er ekstra træls! De er jo fyldt med tanker i deres hoveder. De har fået at vide, at de enten har kræft, eller de er i udredning. Så vi skal smile mere og få dem til at føle, at der er hyggeligt ude ved os” siger Ellen Olsen.

Og patienterne siger da også, at de synes, det er sjovt at sidde i sådan en vogn, men når det er koldt og surt, skal bioanalytikerne gøre sig ekstra umage for at give dem en god oplevelse.

”Jeg ser tit lige patienterne an, for hvis de er til det, kan man godt lave lidt sjov med dem. Vi kan også have nogle vældigt spændende og sjove samtaler med patienterne”, siger Ellen Olsen.

Hver dag er to bioanalytikere på arbejde i den mobile scanner.

Fremtidens transportkasse findes i Hillerød

Da fremtiden flyttede ind med robotten ”Gibosort” på Klinisk Biokemisk Afdeling på Nordsjællands Hospital i Hillerød, fik afdelingen også nye transportkasser. Men det er ikke meget, bioanalytikerne ser til de nye kasser, for nu er det robotten, der klarer arbejdet med at tømme og registrere blodprøverne.

TEKST OG FOTO / KIR KLYSNER, JOURNALIST

”Vi skal have købt nogle nye transportkasser,” lød en efterlysning på dbio’s Facebookgruppe i sommer. På Nordsjællands Hospital i Hillerød var de hurtige til at svare på efterlysningen og invitere til en fremvisning.

Her havde de indtil for to år siden den samme grå kasse, som mange andre stadig bruger, som svarene på Facebook viste. Nu er fremtiden flyttet ind på Klinisk Biokemisk Afdeling i form af en robot, som sørger for udpakning og registrering af prøver. Da robotten flyttede ind, fik afdelingen også nye transportkasser – og de ligner ikke længere noget, som man kan købe i jern & fix.

Direkte ind fra gaden

Tidligere stablede chaufførerne transportkasserne op på bordet ved siden af bioanalytikerne, som så fik travlt med at tømme dem. Nu afleverer de kasserne i en elevator, der fører kasserne direkte ned til robotten.

”Tidligere, når vi fik prøver ind, var det jo manuelt arbejde at stå og tage alle prøverne op fra kassen. Det var en træls opgave, som ingen brød sig om, og det påvirkede også medarbejderne fysisk, fordi de hele tiden brugte pincetgrebet,” fortæller afdelingsbioanalytiker Lone Hougaard Pedersen på Klinisk Biokemisk Afdeling på Nordsjællands Hospital.

Vi har løst alle udfordringer

Robotten bruger to minutter på at tømme transportkassen. På den tid når den også at fotografe-

Der er plads til op til fire kasser i elevatoren, som fragter transportkasserne direkte ned til robotten. Chaufføren har logget sig ind, så tid og indlevering kan spores.

re alle prøvernes barcode, propfarve og ringfarve. Robotten sorterer derefter prøverne ud til rette destination. Er prøverne centrifugerede, sorteres de i rack. Hvis ikke, sendes de med rørpost ind til analyselinjerne.

”Jeg var da ret skeptisk i starten, men vi har løst alle de udfordringer, der har været, sammen med firmaet Gibotech, som står bag, og sammen med Syddansk Universitet, som har arbejdet på brugerfladen på it-systemet. De fandt ret hurtigt ud af, at vi bioanalytikere er ret teknisk minded. Vi har derfor selv fået muligheden for at nulstille mange af funktionerne, så vi kan få robotten op at køre igen ved driftsstop i stedet for at skulle vente på, at firmaet kommer,” siger bioanalytiker Betina Sunke.

Generelt er der meget få driftsstop, og flowet er blevet meget bedre, end dengang kasserne skulle pakkes ud i hånden, fortæller hun.

Efter lidt startvanskeligheder

Der var lidt startvanskeligheder ude i lægepraksis, fordi kasserne er svære at åbne, men nu har de fået et stykke værktøj, der gør det nemt.

”I praksis har de også godt kunnet se ideen i det fra start. Vi måtte standardisere prøverne, for det er ikke alle slags glas, som kan være i kasserne. De praktiserende læger kan fx ikke længere tage sænkingsrør. Vi gav også lægerne besked om, at de ikke længere kunne lægge sedler med i kasserne. Vi var spændte på, om der ville være beskeder, som vi eller lægerne ville komme til at mangle, men det har slet ikke været noget problem, og vi har et godt samarbejde med lægerne,” fortæller Lone Hougaard Pedersen.

Vil gerne have gæster

Transportkasserne i Hillerød har ikke temperaturmåling, og det er heller ikke på ønskesedlen, for kasserne kommer direkte fra klimaskabene i bilerne og ned til rummet, hvor robotten står, som også fungerer som klimaskab.

Der bliver stadig arbejdet på forbedringer. I det hele taget kribler det hos Betina Sunke og Lone Hougaard Pedersen for at udvikle systemet, og de er også topengagerede rundvisere.

”Det er en del af dealen af den udviklingsproces, som vi har været igennem, at vi også viser det her frem. Vi har haft gæster fra bl.a. Singa-pore, Japan, Dubai og Brasilien. Vi får hele tiden nye spørgsmål, og det er også med til at udvikle os.” □

SÅDAN VIRKER FREMTIDENS TRANSPORTKASSE

Transportkasserne, som de benytter på Klinisk Biokemisk Afdeling på Nordsjællands Hospital i Hillerød, er dobbelt-emballerede. Indvendigt er der to gange formstøbt skum, der sikrer, at glassene står enkeltvis, og at den inderste boks ikke glider nogen steder. I bunden er der et sugende materiale.

Der er plads til 46 blodprøveglas. To af rummene i kassen er reserveret til en indikator, som er en lille grå pen. Den lille pen står som hovedregel i det rum, som er markeret med ”haster ikke”. Hvis blodprøverne haster, så kan de praktiserende læger rykke den over i ”haster”-rummet. Det afkodes på vej ned igennem elevatoren til robotten, og hvis det haster, så bliver denne kasse tømt først.

Hver kasse har en strejkode, som gemmer data for, hvornår prøverne er hentet, og hvornår kasserne er blevet pakket ud. Robotten sørger også for at holde styr på, hvornår kasserne skal rengøres.

Se mere på:
dbio.dk/transportkasse

Nye vilkår i arbejdslivet; forbered dig.

Vi kommer til at skulle arbejde længere, være i stand til at skifte spor og i øvrigt vænne os til konstante omstillinger.

Det er tre af de centrale konklusioner i bogen "The 100 year life - Living and Working in an Age of Longevity" skrevet af to britiske økonomer Lynda Gratton og Andrew Scott.

FØDT

2007
1997
1987
1977
1967
1957
1947

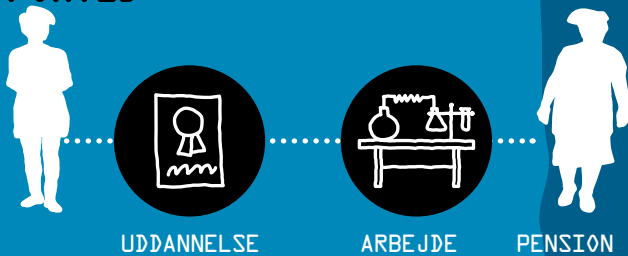
KAN OPNÅ AT BLIVE

103 ÅR
101 ÅR
99 ÅR
97 ÅR
95 ÅR
93 ÅR
91 ÅR
89 ÅR
87 ÅR
85 ÅR

VI BLIVER ÆLDRE

Kun de færreste vil have råd til at gå på pension midt i 60'erne, når de måske stadig kan forvente at leve yderligere 30-40 år.

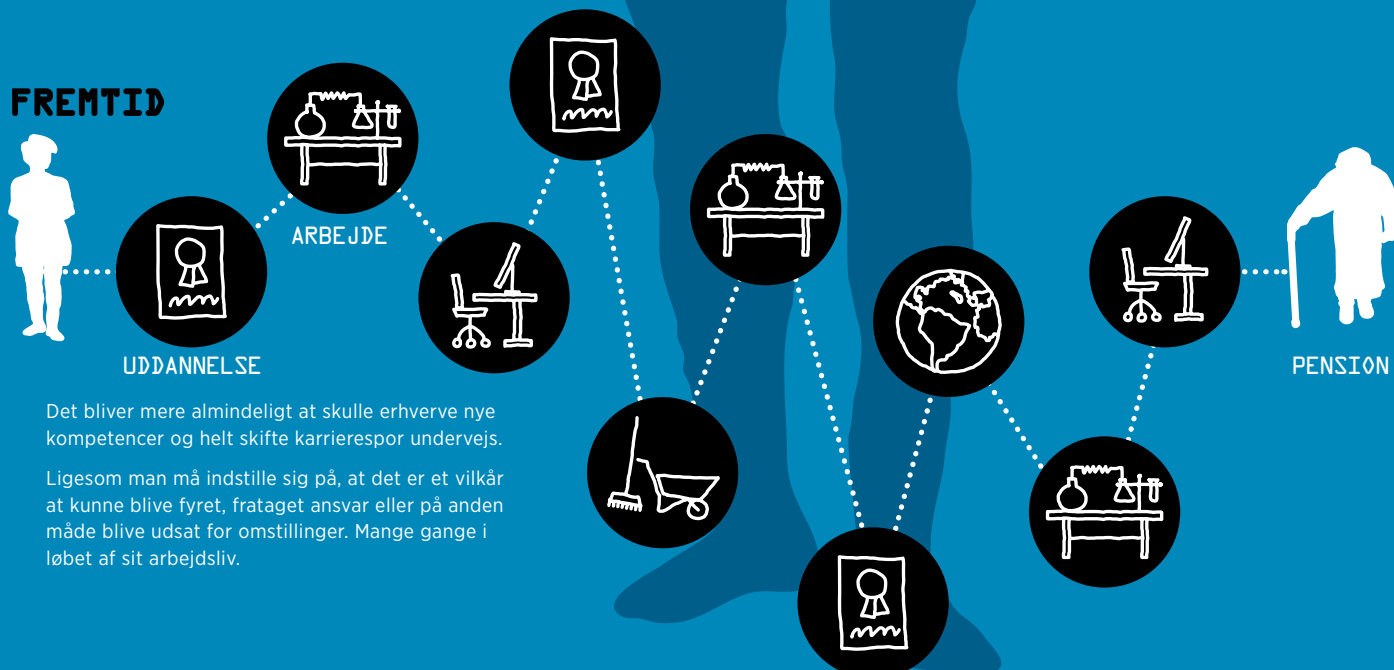
FORTID

100ÅRS-LIVET:

- 1 ARBEJDE LÆNGERE
- 2 VÆRE I STAND TIL AT SKIFTE SPOR
- 3 VÆNNE OS TIL KONSTANTE OMSTILLINGER.

FREMTID

Det bliver mere almindeligt at skulle erhverve nye kompetencer og helt skifte karrierespor undervejs.

Ligesom man må indstille sig på, at det er et vilkår at kunne blive fyret, frataget ansvar eller på anden måde blive udsat for omstillinger. Mange gange i løbet af sit arbejdsliv.

100 års livet stiller nye krav til os som mennesker og til arbejdsmarkedet. Fremtidens arbejdsmarked og fremtidens sundhedssystem er emnet for dbio's årskursus for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter, som afholdes **14. og 15. november**.

50%

105 ÅR

Godt 100 deltog i dbio's karrieredag, hvor der var tre spor at vælge imellem.

”Hvorfor arbejder du med dét, du gør?”

Skal vi kunne holde, fysisk og mentalt, til at tage en stadig længere tørn på arbejdsmarkedet, er det vigtigt at vide, hvorfra energien skal hentes. Hvad der virkelig giver mening for en. Hvilke styrker man har eller bør udvikle. Og hvordan der eventuelt kan skiftes spor. Deltagerne i Karrieredag i Odense fik kloge råd til selvindsigt af en karrierecoach

TEKST / HELLE BROBERG NIELSEN
FOTO / NILS LUND

En nyfødt har i dag – i den vestlige verden – mere end 50 procents chance for at kunne fejre sin 105-års fødselsdag. For et århundrede siden var det mindre end én procent, der nåede så langt.

Både for den enkelte og for samfundet kommer den længere levetid til at få enorme konsekvenser. På alle tilværelsens frontafsnit. Og nok så afgørende: Hvordan indretter man fx et arbejdsliv, så pensionsudbetalingerne ikke slipper op, flere årtier før man drager sit sidste suk? Og hvordan klarer samfundet det økonomiske pres fra en grundlæggende rask og rørig ældrebefolkning, der løbende skal have udskiftet hofter og andre løsdele, og som overlever flere kostbare be-

handlingsforløb? Skal den regning gå bare nogenlunde i nul, er det i alt fald nødvendigt, at væsentligt flere bliver på arbejdsmarkedet ud over dét, der i dag betragtes som en passende pensionsalder.

Sporskifte bliver et vilkår

Især én tendens vil gøre sig gældende for flere arbejdsaktive, lød det fra Ulla Schade, forfatter og karrierecoach, der holdt det afsluttende oplæg, da Danske Bioanalytikere lørdag den 23. september samlede godt 100 deltagere til Karrieredag i Odense: Rigtigt mange vil komme til at skifte karrierespor i løbet af deres lange arbejdsliv. Flere gange endda. Frivilligt eller ufrivilligt.

Tænk i stedet: 'Hvad er mit næste bedste skridt?' Store forandringer kan godt ske ved små skridt.

SPORSKIFTE

Ulla Schade er journalist, kommunikationsrådgiver og karrierecoach og har sammen med en medforfatter udgivet håndbogen "Kunsten at skifte spor". Hun skriver også en blog - ullaschade.dk/blog - om fremtidens arbejdsmarked, hvor hun løbende giver inspiration til, hvordan man får mod og motivation til at skifte karriere.

Perioder med arbejdsløshed med afsæt i organisationsændringer eller rationaliseringer vil fortsat komme og gå. Nogle typer job vil blive udfaset og helt forsvinde. Andre arbejdsfunktioner vil dukke op og stille helt nye krav til arbejdsstyrken. Teknologier, både dem, vi allerede kender, og dem, der kommer til, vil forandre og præge vore job. Vi skal ikke bare arbejde længere. Vi skal også arbejde anderledes. Væn jer til tanken!

"Netop derfor er det ekstra vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvad der giver en følelse af meningsfuldhed og trivsel i vore arbejdsliv. Vi skal blive bedre til at træffe aktive valg, så vi får sat vores faglighed og personlighed i spil på den rigtige måde. Så man tager stilling i tide og selv er med til at skabe sit arbejdsliv," forklarede hun.

Accepterer man for længe at fortsætte i et job, der tærer på arbejdsglæden, risikerer man på et tidspunkt at bukke psykisk under eller søge væk for enhver pris. "Væk" er bare ikke den mest hensigtsmæssige vej, og lang tids utilfredshed kan blokere for at se klart og konstruktivt på de muligheder, der rent faktisk er.

Notér tre ting, der giver trivsel!

Ulla Schades indledende råd var at begynde med at abstrahere fra de vilkår i ens nuværende job, der ikke fungerer. Og i stedet fokusere på de ting, der fylder en med glæde og boblende energi. Den øvelse kan kræve tilvænning.

"Det er svært; vores hjerne er indrettet til at tænke på dét, vi ikke når. Det, der mangler. Begrænsningerne. Så lav dig en 'styrkedagbog': Tænk efter og skriv hver aften ned: Tre ting, der giver mig arbejdsglæde. Når man bliver bedre til

at identificere, hvad der giver mening for en, er man også bedre i stand til aktivt at gå efter det. Søger man nyt job eller en helt ny karriere, giver det naturligvis mest mening, hvis man målrettet går i den retning, hvor man ved, man får energi," pointerede hun.

Mange vil måske være tilbøjelige til at gå derhen, hvor deres kompetencer og erfaring aktivt efterspørges. Men vær opmærksom på, formandede coachen, om det, man lige nu er god til, også er dét, der giver mest arbejdsglæde. Det er nemlig ikke sikkert. Det er lykkeligt, hvis ens faglige styrker også kan kobles til ens personlighed. Det kan imidlertid sagtens være, at det i virkeligheden er dét, der dræner en for energi. Fordi man blot er alt for optaget af at opfylde andres krav og forventninger.

Hvad kan skabe energi for bioanalytikere, spurgte hun og kiggede ud over forsamlingen. Mere patientkontakt? At undervise? Et godt kollegialt samarbejde? At få lov til at forfølge sin faglige nysgerrighed? At være kreativ? At føle sig som en aktiv bidrager til et bedre sundhedsvæsen?

"Følg energien," lød opfordringen.

Handling gi'r forvandling

En anden konkret strategi er at være bevidst om at opbygge gode netværk; vi har faktisk brug for andre mennesker i vores arbejdsliv. Det er sammen, vi skaber resultater og fejrer vore succeser. Men det er ikke nødvendigvis de tætteste netværkspersoner, der vil støtte en med størst begejstring i et radikalt karriereskifte. Tværtimod. Opsøg derfor også personer, der kan fungere som

mentorer eller i det mindste rollemodeller. Det behøver netop ikke at være nogen, man kender godt; ofte kan det være mere konstruktivt at få kastet et blik på sig selv helt udefra.

The Big Why

Når beslutningen om at foretage et eventuelt karrieresving er ved at tage form, skal man handle. Ikke nødvendigvis med store armbevægelser og forkromede programerklæringer.

"Tænk i stedet: 'Hvad er mit næste bedste skridt?' Store forandringer kan godt ske ved små skridt. I stedet for at skippe sit faste job kan man starte med at afsøge det nye felt, man er interesseret i. Læse sig ind på emnet. Tage et kursus. Undersøge, hvad der er af muligheder for videreuddannelse. Og løbende spørge sig selv: 'Giver det mening?' Det er ikke sikkert, at man skal i netop den retning, men drømme, der slet ikke handles på, risikerer at skabe frustrationer," konstaterede hun.

Hvis vi blev bedre til at give vores arbejdsliv et grundlæggende trivselstjek med mellemrum, kunne den sædvanlige samtaleåbner, "Hvad arbejder du med?", passende udskiftes med et "Hvorfor arbejder du med dét, du gør?".

"Det er jo i virkeligheden dét, der er interessant. Hvad er det for en værdi for andre, du selv føler, at du er med til at skabe? Hvordan ser det ud i helikopterperspektiv? Giver det mening? Jeg kunne forestille mig, at I går på arbejde med en intention om at ville være med til at forbedre sundhedsvæsenet. Hvordan kan du så bedst få lov til at gøre det? Det er jo spørgsmål, det er vigtigt at finde svaret på," sluttede Ulla Schade. ▣

Sessionerne bød både på noget for de erfarne og de nye i faget.

FRA
DATAMATIKER
TIL
BIOANALYTIKER

Et langt arbejdsliv kræver mere fleksibilitet

PERNILLE BRANDT er 37 år og uddannet bioanalytiker i 2009. Hun har arbejdet på flere forskellige sygehusafdelinger og er i dag ansat i Lægehuset i Skørping.

"Jeg kan godt se, at vi er nødt til at arbejde længere, når vores levealder stiger, men helt til 72 år! Det er jeg ikke glad for. Mine svigerforældre er gået på pension, og jeg oplever, hvor meget glæde både vi og de har af, at de kan være der for børnene. Jeg vil gerne kunne give samme glæde tilbage til mine børn, når den tid kommer", siger Pernille Brandt.

Et længere arbejdsliv end i dag ser hun dog ikke som urealistisk. Hvis den nødvendige fleksibilitet er til stede.

"Jeg har set kolleger, der fx går på halv tid, når de bliver 60 + Det har været rigtig godt. Jeg kunne i det hele taget godt tænke mig, at arbejdsmarkedet var mere fleksibelt. Så man som medarbejder kan gå op og ned i tid alt efter ens aktuelle livssituation", siger hun.

I sit nuværende job er hun gået fra 37 til 30 timer og nyder den ekstra fritid, det giver. Faktisk skiftede Pernille Brandt til bioanalytiker fra et job som uddannet datamatiker. Netop på grund af arbejdstiden.

"Jeg skiftede fag, fordi jeg ikke ville arbejde så meget. Jeg vil kunne gå hjem, når jeg har fri og ikke have arbejde med hjem. Desuden brændte jeg heller ikke så meget for det", siger hun.

Det gør hun til gengæld for jobbet i lægehuset.

"Jeg har virkelig fået boostet min arbejdsglæde. Kontakten med patienterne og muligheden for at have indflydelse på mit eget arbejde giver energi", fortæller Pernille Brandt.

Og så har der også været rigtig god brug for hendes kompetencer i lægepraksis. Især inden for kvalitetssikring.

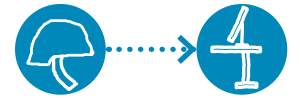
Sådan har vi gjort

De tre bioanalytikere, som er interviewet på side 19, 24 og 25, har reflekteret på redaktionens efterlysning på dbio's Facebook-gruppe. I opslaget efterlyste vi bioanalytikere, som ville delagtiggøre os i deres tanker om arbejde i "100-årslivet".

”Susanne er min wingman”

Pia Krohn Hansen har overladt mange af de administrative opgaver til Susanne Ankerstjerne, der før var leder. Pia har fået mere tid til at lede, og Susanne arbejder med det, hun brænder for. Regnskaber, tal og logistik. Begge er superglade

"For mig har det været en kæmpe fordel, at jeg selv har kunnet vælge og ikke er blevet sat ud på et sidespor."

De sidste år som leder Væksthus for Ledelse har udgivet en informativ pjecce: "De sidste år som leder – Hvordan kan erfarne ledere runde karrieren af?"

Pjecen fremlægger to undersøgelser af, hvad erfarne ledere selv tænker om karrierens sidste år.

Læs pjecen: Lederweb.dk – søg på "De erfarne ledere".

Hvor går lederen hen, når hun ikke vil være leder mere? Og ikke er parat til pension

dbio's lederråd diskuterer retrætestillinger for ledere. Har du et godt eksempel, så **skriv til Charlotte Andreasen, va@dbio.dk**

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
FOTO / HENRIK FRYDKJÆR

I flyvevåbnet er en wingman en pilot i et fly, der følger lige bag højre vinge på det forreste fly i en flyformation. Wingmanen beskytter førerflyet.

Pia Krohn Hansen kalder Susanne Ankerstjerne for sin wingman.

"De administrative opgaver tager mere og mere tid fra de egentlige ledelsesopgaver. Jeg har altid siddet med følgesedler og fakturaer selv, det gør Susanne nu. Jeg kan slippe kontrollen," fortæller ledende overbioanalytiker Pia Krohn Hansen fra den regionale klinisk mikrobiologiske afdeling i Slagelse.

I 2014 ansatte hun Susanne Ankerstjerne som administrativ bioanalytiker.

Susanne var ledende overbioanalytiker i Patologisk Afdeling, men klar til et skift fra det krævende lederjob.

"For mig har det været en kæmpe fordel, at jeg selv har kunnet vælge og ikke er blevet sat ud på et sidespor. Jeg er blevet rigtigt godt behandlet. Det er en stor fordel for ens selvværd," siger Susanne Ankerstjerne.

Lederjob kræver hele din person

Susanne Ankerstjerne har været leder i 27 år. Fra den lille afdeling, hvor hun stadig deltog i rutinen med at skære klodser, til at være fuldtidsleder i afdelingsledelse med økonomisk og personale-mæssigt ansvar for 80 ansatte. Et job, der kræver.

"Du er jo leder i døgn drift og skal vide alt, hvad der rører sig, men jeg har altid været superglad

for at være leder," fortæller Susanne Ankerstjerne.

Den voksende opgavemængde begyndte imidlertid at sætte sine spor hos hende, da hun nærmede sig de 60 år.

"Jeg begyndte at blive lidt slidt, og jeg var ikke så begejstret som tidligere for noget nyt. Samtidig var der rigtigt meget administrativt i min stilling, og det kom oven i alle de andre ledelsesopgaver," fortæller hun.

I 2014 skete der en omstrukturering i patologien. Ledelsen på Roskilde Sygehus skulle nu lede hele regionens patologi, og der var ikke brug for to ledende overbioanalytikere.

"Det faldt godt i tråd med mine egne tanker, og jeg meldte ud, at jeg gerne ville arbejde med noget administrativt i stedet for ledelse," fortæller Susanne Ankerstjerne.

Lederjob kræver hele din person

I regionens mikrobiologiske afdeling havde Pia Krohn Hansen og den ledende overlæge hørt, at Susanne Ankerstjerne ikke ville forsætte som leder. Var hun mon interesseret i en administrativ stilling hos dem?

Susanne tøvede ikke med at søge stillingen.

"Jeg kan godt lide at nørde med papir og tal. Administrativt arbejde, hvor jeg kan løse et konkret problem, giver mig energi. Lederjobbet handler også om holdninger og værdier, og jobbet kræver hele din person. Du er også leder, når du er nede i brugsen at handle," siger Susanne Ankerstjerne.

Pia Krohn Hansen og den ledende overlæge be-

"Jeg kan enormt godt lide alt det organisatoriske i lederjobbet...Jeg prøver at gøre arbejdet sjovt både for mig selv og mine medarbejdere."

skrev de opgaver, de gerne ville have løst.

"Vi prøvede at beskrive en profil for stillingen. Hvad kan vi uddelegere? Der var rigtig mange opgaver, som jeg ikke selv kunne finde tiden til," fortæller Pia Krohn Hansen.

Pengene skulle hentes i afdelingens eget budget. Pia Krohn Hansen fandt en ledig bioanalytikerstilling, som blev konverteret til en administrativ stilling.

Lønnen kan være en barriere, når en leder ønsker at skifte stilling, og Susanne Ankerstjerne er da også gået ned i løn. Hun er indplaceret i overenskomsten i kategorien atypisk stilling, hvor hun aflønnes efter kvalifikationer, og dbio har været med til at forhandle hendes løn.

"Jeg får en o.k. god løn, som jeg er godt tilfreds med," siger hun

Aflastning fra dag 1

Med Susanne Ankerstjernes erfaringer fra sit eget lederjob kunne hun aflaste Pia Krohn Hansen med det samme. At Susanne kom fra en stilling på niveau med hendes egen, bekymrede ikke Pia.

"Nogle kan måske vige tilbage fra at ansætte en tidligere leder, men jeg så Susannes erfaring som en styrke. Det handler om sparring, ikke om konkurrence. Til gengæld overvejede jeg, om der var udfordringer nok for Susanne i stillingen," siger Pia Krohn Hansen.

Susanne Ankerstjerne savner ikke den indflydelse, hun havde som leder.

"Jeg skulle starte på en frisk, i en ny afdeling, og udføre noget af det arbejde, som andre finder

kedeligt, men som jeg trives med. Jeg er helt tilfreds," siger hun.

Kan hellige sig ledelse

Det er mange år siden, at Pia Krohn Hansen har holdt sin sjette ferieuge. Der har ikke været tid til det. Ansættelsen af Susanne har givet mere luft.

"Jeg arbejder kun sjældent i weekenden og ikke så meget om aftenen nu som før. Og jeg svarer kun sjældent på mails i weekenden nu," fortæller Pia Krohn Hansen.

Før blev mange opgaver først lavet i sidste øjeblik. Nu laver Susanne et årshjul, registrerer arbejdsmiljøhændelser, udfylder ansøgninger om apparatur, projektkonometri og meget mere. Hun holder styr på deadlines.

Pia Krohn Hansen kan til gengæld hellige sig det, hun brænder for.

"Jeg kan enormt godt lide alt det organisatoriske i lederjobbet. For eksempel hvordan vi kan servicere de kliniske afdelinger bedre. En af de helt store motivationskilder for mig er arbejdsmiljøarbejdet. Jeg prøver at gøre arbejdet sjovt, både for mig selv og mine medarbejdere."

Hun har været leder i 33 år og er meget glad for jobbet.

"Jeg værner om min afdeling og synes, der er en stor frihed ved at være leder. Det er sjovt, når det lykkes. Det vil være et meget belastet job uden Susanne. Andre ledere spørger mig: 'Hvad bruger du Susanne til?' De er jo lige så belastede, som jeg var, før jeg fik min wingman," siger Pia Krohn Hansen. ■

EKSEMPLER PÅ SUSANNE ANKERSTJERNES OPGAVER

Økonomi og personaleadministration

- Attestere elektroniske fakturaer
- Udfærdige regninger for mikrobiologiske ydelser til eksterne rekvirenter (fx privathospitaler)
- Sikre rigtig kontering af bevillinger og træk på projektkonti
- Udføre opgaver ifm. ansættelse af nye medarbejdere (fx systemadgange og tilmelding til brugergrupper og introduktioner).

Arbejds miljø og kvalitet

- Modtage afvigelser og videreformidle opgaver ifm. udredning og læring
- Redaktør på instrukser/retningslinjer for arbejdsmiljø, apparatur, personaleforhold og politikker
- Skrive mødereferater
- Udføre audits inden for kvalitet og arbejdsmiljø
- Opdatere årshjul og sikre overholdelse af tidsfrister.

Apparatur og serviceaftaler

- Udarbejde oplæg til apparaturansøgninger
- Oprette og sikre overholdelse af serviceaftaler på apparatur.
- KMA er ISO 15189-akkrediteret (kvalitet) og OHSAS 18001-certificeret (arbejds miljø).

"Når noget fagligt forsvinder kommer der noget nyt. Hvad ved jeg ikke, men jeg ved én ting - og det er, at det bliver meget mere spændende."

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

Det lange arbejdsliv

Vi har mange muligheder - og det bliver sjovere **BORIS HOYER MATHIASSEN** er uddannet som bioanalytiker i 2010. Han er 35 år gammel. Har tidligere arbejdet som bl.a. jord- og betonarbejder.

”Jobbet som jord- og betonarbejder fik jeg ondt i ryggen af, så det kunne jeg i hvert fald ikke holde ud, til jeg blev 75. Så jeg sadlede om og tog bioanalytikeruddannelsen i Århus,” fortæller han.

Siden sin uddannelse som basisbioanalytiker har han arbejdet som teknologiansvarlig bioanalytiker og medicoteknisk rådgiver. Nu er han tilbage som afdelingsbioanalytiker ved Nuklearmedicinsk Afdeling, Vejle Sygehus

” Hvis jeg skal arbejde, til jeg er 75, kan jeg stoppe, når min datter er 50. Det er da skørt at tænke på. Jeg kan godt se mig selv arbejde de næste 35 år, men det er meget svært at sige med hvad. For det går rigtig, rigtig stærkt. Hvor er biokemi om 10 år? Det tør jeg slet ikke gætte på,” siger han.

Han forudser et mere flydende arbejdsmarked og er optimistisk på bioanalytikernes vegne.

”Vi har en god generalistuddannelse, og som bioanalytiker kan vi få så mange forskellige job. Vi kan fungere som bindeled og agere bredt inden for sundhed, fx som konsulenter i it. I mit tidligere job som teknologiansvarlig bioanalytiker har de fx nu ansat en it-medarbejder!” siger han.

At teknologien skulle overflødiggøre bioanalytikerne, ser han som nonsens.

”Når noget fagligt forsvinder, kommer der noget nyt. Hvad ved jeg ikke, men jeg ved én ting - og det er, at det bliver meget mere spændende,” forudsiger Boris Hoyer Mathiasen.

FOTO / NILS LUND

100års-livet

"Jeg kunne ikke forestille mig at gå glip af en dag i laboratoriet. Hvem skal så passe mine organoider?"

Christine vil arbejde, til hun er 72 – eller derover

CHRISTINE JANSSENS er uddannet i 1996 og er 47 år gammel. Hun har skiftet job en del gange, men er nu i sit ønskejob som bioanalytiker i en forskningsstilling, hvor hun arbejder med tumorstoffer. Hendes arbejdsplads er BRIC, Københavns Universitet.

”Med min baggrund som histolaborant er det simpelthen drømmejobbet. Med histologiske og molekylærbiologiske opgaver og en del cellenkulturarbejde. Og så hos Janine Erler, som er en fantastisk dygtig, inspirerende og motiverende chef,” forklarer Christine Janssens.

Hendes mor arbejdede, til hun var 72. Det samme vil Christine og måske endda længere endnu.

”Jeg elsker at være med til at gøre en forskel for patienterne. At se mit arbejde udvikle sig, at få nye erfaringer og viden hver dag. Det er det drive, som jeg elsker, og som holder mig i gang. Det samme kunne jeg opleve hos min mor,” konstaterer Christine Janssens.

Hun har mand, to børn, dyr og et hus, men ”der er tid til det hele”. Også til lige at smutte forbi laboratoriet i weekenden eller i ferien, hvis familien ikke er bortrejst. Og det er o.k. for dem.

Seniordage eller særlige ordninger, når hun bliver ældre, står ikke på ønskelisten. Hun har heller aldrig overvejet at skifte fag.

”Jeg kunne ikke forestille mig at gå glip af en dag i laboratoriet. Hvem skal så passe mine organoider?” lyder det fra Christine Janssens.

Organoider indgår i det forskningsprojekt, som Christine Janssens arbejder på. Slutmålet er at kunne teste på en patients celler, om en kemobehandling vil have effekt, så lægen kan vælge rette behandling fra start. ▣

FAGLIG

Bioanalytikerne med deres sans for struktur er selvskrevne, når der skal oprettes en biobank. Men både patienter, forskere og de selv kan komme i klemme, hvis bioanalytikerne ikke sikrer sig, at de lovmæssige og etiske regler på området overholdes.

EN BIOBANK ER MEGET MERE END BARE EN FRYSER OG ET EXCEL-REGNEARK

TEKST:

**CHARLOTTE LERBECH
JENSEN**

adjunkt
Bioanalytikeruddannelsen
Professionshøjskolen
Absalon

TINA ELLEY

lektor
Bioanalytikeruddannelsen
Professionshøjskolen
Absalon

I disse år oprettes der biobanker mange steder på de laboratoriemedicinske afdelinger, da ny teknologi gør det muligt at udføre nye og spændende analyser, både i diagnosticeringsøjemed og i forskningsregi.

Bioanalytikerne kan hurtigt og effektivt strukturere en biobank, der styres af skemaer, overvågning af køleskabe og fryser. Lige så let som de kan få indrettet et laboratorium, opsætte analyser og ikke mindst kvalitetssikre analyserne.

Mange steder involveres bioanalytikerne, da de som faggruppe netop er rigtig gode til at strukturere

og sætte i systemer, men hvordan sikres kvaliteten ift. patientrettighederne, dataloven m.m., når der skal oprettes biobanker?

Hvis de gældende regler ikke overholdes, bliver patienternes rettigheder krænket. Patientens prøvemateriale kan f.eks. blive brugt til genomisk kortlægning uden deres vidende. Dermed bliver deres autonomi overtrådt. Og hvis en biobank blot er et excel-ark, overtræder bioanalytikeren både de fagets retningslinjer og den bioanalytiske værdi; professionalisme.

”Gem lige de her prøver”

Maria er bioanalytiker ansat på en rutineafdeling. En dag kommer overlægen Petra og spørger Maria, om ikke hun kan gemme de fremtidige prøver, der ikke bruges til analyser, i fryseren og oprette et system over dem.

Maria kan som bioanalytiker godt lide at organisere prøver, så hun starter med at lave et dokument på sin computer, hvor hun angiver prøvenumre. Som prøverne kommer ind på afdelingen, kommer Maria dem i fryseren til opbevaring og skriver dem ind i sit dokument. En dag kommer overlæge Petra igen, nu vil hun gerne have 10 prøver fra mænd over 40 år. Prøverne skal Maria sende til overlægen på Kolding Sygehus. Maria finder hurtigt 10 prøver frem og sender pakken til Kolding med bud. En kollega ser Maria sende prøver fra fryseren og spørger ind til, hvilke prøver det er, og hvad de skal bruges til. Maria kan egentligt ikke svare på spørgsmålene og begynder nu at blive bekymret for, om patienterne har sagt ja til at være i hendes system.

-Hvad ville du gøre hvis dette skete på din afdeling?

Maria oprettede et system til de prøver, der ikke skal bruges, der var ingen der nævnte biobank eller etik. Hvem skal egentligt have styr på reglerne og være opmærksomme på, hvornår der er tale om biobank og opbevaring af prøver? Hvad har patienten givet tilladelse til osv.? Alle disse spørgsmål har Maria ikke stillet sig selv eller kolleger i en travl hverdag.

Når der skal oprettes en biobank, skal en række formalia være på plads, inden man kan gå i gang med det praktiske arbejde. Der er mange love og bekendtgørelser (BEK), der skal læses igennem, og problemet med mange af de juridiske dokumenter er, at de kan tolkes på mange måder, alt efter hvilken sammenhæng dokumenterne skal bruges i. Hvilket jo ikke gør tingene lettere.

Når de mange love og BEK er læst igennem, skal der ansøges diverse komiteer f.eks. Videnskabetisk komite, om lov til overhovedet at star-

te biobanken op. Der er således et stort forarbejde, der skal være på plads. I de næste afsnit prøver vi at gøre rede for, hvilket lovmateriale man bør være bekendt med, når man inddrages i oprettelsen af en biobank.

Som tidligere nævnt er det vigtigt for patientens rettigheder og for bioanalytikerens kvalitetsbevidsthed og professionalisme, men også forskerne og forskningens evidens kan undergraves, hvis nedenstående ikke overholdes. Se blot på det kendte eksempel med Milena Penkowa.

Helsinki deklARATIONEN er etiske anbefalinger

I Helsinki deklARATIONEN (WHO) er der en række anbefalinger, der angiver de "Etiske principper for medicinsk forskning, hvori der indgår humant materiale". Det er op til de enkelte lande, at implementere anbefalingerne i deres hjemlige love. Helsinki deklARATIONEN er inddelt i en række afsnit, hvor de vigtigste i denne sammenhæng er:

- Videnskabelige krav og Forskningsprotokoller. Hvori der bliver skrevet at "Forskningsstudier der involverer humant materiale, skal være klart beskrevet og retfærdiggjort i forskningsprotokollen"
- Videnskabsetiske komiteer: Her bliver der beskrevet, at "Forskningsprotokollen skal være indsendt til overvejelse, kommentering, vejledning og godkendelse til det videnskabsetiske komitesystem, inden studiet påbegyndes"
- Informeret samtykke. Dette er et relativt omfattende afsnit, hvor de vigtigste pointer er; at der skal være et informeret samtykke, hvori det er beskrevet, at det er frivilligt som patient at deltage, og at man skal sikre sig, at patienten forstår, hvad forsøget går ud på.

Danske love fastsætter, hvad forskerne må

Anbefalingerne i Helsinki DeklARATIONEN er implementeret gennem flere love i Danmark bla. Sundhedsloven, Persondataloven samt "Loven om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter".

I Sundhedslovens §15 står der, at "Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens samtykke, og at et samtykke "[ ] der er givet på grundlag af fyldestgørende information fra sundhedspersonens side". Derudover står der ligeledes i Sundhedslovens kap. 7, §32 og §34, at patientmateriale kun må bruges i forskningsøjemed, hvis patienten har givet tilladelse til dette.

I Persondataloven gøres det klart, at indsamlede oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik (§5), og i §6 står der, at behandling af oplysninger må kun finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke.

Sidst men ikke mindst er der implementeret et Videnskabsetisk komitesystem, hvor der i "Loven om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter" i §1 står "Det videnskabsetiske komitesystem har som formål at sikre, at sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter gennemføres videnskabsetisk forsvarligt. Hensynet til forsøgspersoners rettigheder, sikkerhed og velbefindende går forud for videnskabelige og samfundsmæssige interesser i at skabe mulighed for at tilvejebringe ny viden eller undersøge eksisterende viden, som kan berettigg forskningsprojektets gennemførelse". Og i denne digitale tidsalder er der stor hjælp at hente på den nationale videnskabsetiske komites hjemmeside,

hvor man bl.a. allerede på forsiden kan finde oplysninger om, hvornår og hvad man skal anmelde. Og hvad er det så, man skal anmelde?

Nogle forsøg skal anmeldes. Andre ikke

Man skal anmelde:

"Forsøg på levendefødte menneskelige individer, menneskelige kønsceller, der agtes anvendt til befrugtning, menneskelige befrugtede æg, fosteranlæg og fostre, væv, celler og arvebestanddele fra mennesker, fostre og lign. eller afdøde (komitélovens § 2, nr. 1) "

Man skal IKKE anmelde:

"Forskningsprojekter, hvor der alene indgår anonymt menneskeligt biologisk materiale, der er indsamlet i overensstemmelse med lovgivningen på indsamlingsstedet, dvs. materiale, der irreversibelt hverken direkte eller indirekte kan henføres til bestemte personer" samt

"Forsøg på cellelinjer el.lign., der stammer fra et godkendt forsøg med indsamling af celler eller væv, og som har opnået den nødvendige godkendelse (undtagelse gælder dog, hvis forsøget angår anvendelse af befrugtede æg, stamceller og stamcellelinjer herfra, som nævnt i § 25 og § 27, stk. 2 i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning mv., som skal anmeldes) "

Sådan kvalitetssikrer du en biobank

Hvis du bliver bedt om at opbevare prøver i en fryser, uden anden information eller begrundelse, end den Maria i casen (side 26) får, hvad skal du som bioanalytiker gøre?

Det første, en bioanalytiker skal reagere på, er, hvorvidt biobanken er en forskningsbiobank, der tilhører et defineret projekt? En biobank med et klart klinisk formål? Eller er det en biobank af restmateriale af enten rutineanalyser eller restmateriale fra et andet forskningsprojekt, hvor materialet skal bruges til fremtidige forskningsprojekter?

Hvilken type biobank, der skal oprettes, har betydning for, hvilke tiltag, bioanalytikeren skal sikre sig, er taget.

Kan patienten give informeret samtykke?

Når der samles materiale til en biobank, skal der sikres, at patienten har fået tilstrækkelige oplysninger om projektet, så denne kan give et informeret samtykke jf. sundhedsloven kap 7 §32 og §34. Dette kan være svært, hvis materialet skal bruges til fremtidige projekter. Det er derfor vigtigt at få noteret, hvad patienten har givet tilladelse til, også i forhold til hvor længe materialet må opbevares, og hvilke projekter det må bruges til.

I denne tid, hvor der udføres flere og flere genomiske kortlægninger, er det vigtigere end nogensinde at have styr på, hvordan bioanalytikere skal forholde sig, når der oprettes biobanker, der i fremtiden skal bruges til eksempelvis fuld

Få mere
at vide

genom kortlægning. Her vil der komme flere informationer frem, end patienten måske har givet tilladelse til. Derfor er det vigtigt at informere patienten så fyldestgørende som muligt på det tidspunkt, hvor patienten spørges. Hvis der senere ønskes at udføre ny forskning, eller hvis sekventerings-data skal videregives til tredjemand, skal etisk komite forny tilladelsen, og datatilsynet skal godkende videregivelse jf. persondataloven §10, stk. 3.

Er prøverne i biobanken anonyme eller ej?

En biobank er en samling af humant biologisk materiale, der kan henføres til enkeltpersoner, og det er kun, hvis biobanken er oprettet fuldt anonymt, at der ikke skal ansøges hos datatilsynet. For at et projekt er anonymt, må ikke én person kunne fremskaffe information om den enkelte person. Hvis der laves registerforskning fra en biobank, hvor der kun benyttes f.eks. symboler og bogstaver, skal dette ikke anmeldes til etisk komite, jf. komiteloven §14 stk. 2. Persondataloven sikrer korrekt indsamling, opbevaring, registrering, anvendelse, overførsel, videreformidling til 3 part og destruktions af det biologiske materiale.

Meningen med Patient Samtykkeerklæringen er, at den sikrer selvbestemmelse over biologisk materiale. Patienter, der får foretaget rutineanalyser, f.eks. udtaget biopsi, vil, hvis de ikke har tilkendegivet deres ønske på vævsanvendelsesregistret, antages, at de accepterer brug af deres materiale til eksempelvis forskning. (BEK nr. 966 fra 2004)

Det er ydermere også vigtigt, at biologisk materiale og data opbevares efter reglerne i loven om behandling af personfølsomme data og sundhedsloven.

Ligger der måske allerede en godkendelse?

En sidste ting, man som bioanalytiker skal huske, vedrørende indberetning af information til Videnskabsetiske komitesystem er, at for regionale sygehuse anmeldes forskningsprojekter centralt fra regionen. Der kan derfor foreligge godkendelser af bredere karakter. Man kan sikre sig, om der allerede foreligger en godkendelse ved, at man kontakter enten den nærmeste leder eller forskningsansvarlige.

Konklusion og perspektivering

Det er altså vigtigt, bioanalytikeren sikrer sig hos den med forskningsansvar på afdelingen, at der ligger:

- Patient Samtykkeerklæring/patient accept
- Projektbeskrivelse/protokol (indeholdende formålet, hvordan man forholder sig til personfølsomme data, forskningsdeadlines...)

- Evt. ansøgt datatilsynet
- Der er ansøgt videnskabsetisk komité.

Det er vigtigt, at alle love og bekendtgørelser er overholdt, men en bioanalytikers vigtigste rolle er at spørge efter den nødvendige information. Det gælder både, når der oprettes en biobank, og når der udleveres materiale fra banken.

Vi ved, at det ikke er alle steder bioanalytikerne involveres i de lovmæssige ting omkring en biobank, men vi tænker, at det er vigtigt for bioanalytikerne at have den juridiske indsigt, da bioanalytikerne bør arbejde efter de bioanalytiske værdier samt de fagets retningslinjer.

Sundhedsloven:

kortlink.dk/p6s7

Persondataloven

(Lov om behandling af personoplysninger):

kortlink.dk/dkrz

Datatilsynet:

kortlink.dk/rn5x

National Videnskabsetisk Komité:

www.nvk.dk

Videnskabsetiske komitesystem

(også generelt om screening):

kortlink.dk/rn5z

Helsinki deklARATIONEN:

www.up.ac.za/media/shared/Legacy/sitefiles/file/45/2875/declarationofhelsinki_fortaleza_brazil2013.pdf

Danske Bioanalytikere:

www.dbio.dk/fag-og-viden/fagetik/Sider/side.aspx
(kortlink.dk/rn63)

Arkiveringsloven:

kortlink.dk/rn64

Komiteloven: §14, anmeldelsespligt:

kortlink.dk/rn65

Bekendtgørelse nr 966 fra 2004 - Bekendtgørelse om Vævsanvendelsesregisteret:

kortlink.dk/rn66

Loven om behandling af personfølsomme data:

kortlink.dk/dkrz

PETRISKÅLEN

Bliv klogere på, hvordan politik, strategi og meninger dannes i Danske Bioanalytikere

Mødet i
Hovedbestyrelsen
den 26. september
Næste møde
30. og 31. oktober

dbio med i OK-kampagne

Det grønne logo "Er du OK" er medlemmernes sikkerhed for, at de har valgt en fagforening, der indgår overenskomster og kender medlemmets fag og branche. Næsten alle dbio's regioner har i uge 38 og 39 deltaget i kampagnen. Næstformand Martina Jürs har sammen med dbio-Hovedstadens regionsformand, Lotte Christensen og næstformand, Klara

Skødt Jørgensen, deltaget i en kaffeevent på Nørreport. Regionsformand i dbio-Sjælland tilbød sammen med DSR medlemmerne et løntjek og kunne på tre lønsedler konstatere anciennitetsfejl. Og Hanne Bonde, regionsformand i dbio-Syddanmark delte 150 smurte rundstykker ud sammen med gavekort til løntjek på Svendborg Sygehus.

DANMARK FOR VELFÆRD

dbio er med i kampagnen Danmark for velfærd, som er igangsat af en lang række fagforeninger. Kampagnen skal vise politikere og befolkning, at organisationerne står sammen om at bakke op om velfærden. Herunder at de mange nedskæringer på velfærdsområdet skal stoppes. Den 4. oktober afholdes et landsdækkende møde for tillidsrepræsentanter, som dbio's repræsentanter også er inviteret til. På dbio's hjemmeside kan man skrive under på, at man støtter kampen for at bevare velfærden.

dbio taber sag om varsling ved ændring af tjenestested

Da Region Nordjylland i 2015 varslede ændring af arbejdssted for seks bioanalytikere ansat på Dronninglund Sygehus, mente dbio, at det var i modstrid med overenskomstens bestemmelser. Det var dbio's opfattelse, at ændringen af tjenestested alene kunne ske, hvis det skete efter aftale med den enkelte medarbejder, eller hvis ændringen blev varslet med den pågældendes individuelle opsigelsesvarsel. Region Nordjylland mente, at det i det konkrete tilfælde kunne ske med et "passende varsel".

dbio har tolket overenskomsten på samme måde siden 1972, hvorfor dbio anlagde en voldgiftssag mod Region Nordjylland. Opmanden var ikke enig i, at dbio fortsat kunne gøre denne fortolkning gældende og frifandt regionen. Konsekvensen af dommen er, at der fremover skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om en ændring af tjenestested er væsentlig.

NY FERIELOV: NYANSATTE FÅR RET TIL BETALT FERIE

I dag kan der gå op til 16 måneder, før en nyansat kan holde en betalt ferie. Med den nye ferielov, som dog først træder i kraft 1. september 2020, vil nyansatte kunne holde betalt ferie, allerede i det første år de er ansat. Det er en af hovedændringerne i den nye ferielov. Konsulenter fra dbio vil i løbet af foråret 2018 holde orienteringsmøder for regionsformænd, ledere, tillids- og fællestillidsrepræsentanter i hver enkelt af dbio's regioner. Ferielovsudvalget under Beskæftigelsesministeriet har produceret en række faktaark, som gør rede for ændringerne.

VELLYKKET KARRIEREDAG

Lørdag den 23. september afholdt dbio karrieredag med 101 deltagere. Næstformand Katja Wienmann Bramm konstaterede, at dagen havde været en succes.

”Konceptet med fælles foredrag for alle og flere sessioner, som deltagerne kunne vælge mellem, fungerede godt. Det er værd at gentage,” sagde Katja Wienmann Bramm.

”Lad den vokse sig større,” lød det fra Hanne Bonde, dbio-Syddanmark. Mens næstformand Martina Jürs ærgrede sig over, at der ikke havde været et indlæg på dagen om, hvad dbio arbejder med.

HB mente, at det vil være en god ide at afholde en karrieredag i hver kongresperiode.

RIKKE OG JANNIK TOG KEGLER HOS DE STUDERENDE

I forlængelse af karrieredagen tog 20 studerende videre til Svendborg Studerendes Weekend. Rikke Fogt Madsen fortalte om sit uddannelsesophold i Kenya, og nyuddannede Jannik Johansen fortalte om springet fra studerende til arbejdslivet. Begge indlæg vakte begejstring hos deltagerne, fortalte næstformand Katja Wienmann Bramm:

”Flere af de studerende mente, at vi skal gøre meget mere opmærksom på, hvor meget man får for de 200 kroner, det koster at deltage i weekenden.”

På programmet var også en brainstorm om, hvad man som studerende har brug for af sin fagforening og en omgang udendørs lasergame.

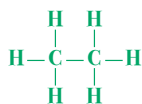
BORNHOLM IGEN I

2018

HB er enige om, at dbio igen skal deltage i **Folkemødet på Bornholm i juni 2018**. Temaet vil også næste år være borgernær bioanalytikere, og dbio vil igen være en del af Sundhestellet sammen med de øvrige sundhedsorganisationer. De ting står fast. Resten af strategien skal diskuteres, næste gang HB mødes, i oktober.

OK 18 - FÆLLES HB-KONFERENCE

Den 4. januar 2018 holdes en konference for samtlige hovedbestyrelser i Sundhedskartellet. Emnet er OK 18.

MEDLEMMER SKAL SPØRGES OM HÅNDSPRIT

dbio arbejder med at undersøge, hvad den nye praksis med meget hyppig afspritning af hænderne betyder for bioanalytikerne fx i forhold til eksem og andre gener. Pt. er dbio i gang med at udarbejde et spørgeskema til medlemmerne, som kan afdække problemets omfang.

MÅLET ER STADIG

18%

I PENSION

dbio fastholder, at målet for bioanalytikere stadig er en pensionsindbetaling gående mod de 18 procent. Også selvom det kan betyde, at der modregnes i ydelser fra det offentlige.

TRUMP TWEETER. DET GØR DBIO OGSÅ

Twitter er politikeres, beslutningstageres og journalisters foretrukne sociale medie. dbio er også på Twitter, og under Folkemødet på Bornholm i sommer viste mediet sin styrke, da direktør i Sundhedsstyrelsen, Søren Brostrøm, via Twitter delte sin begejstring over det mobile laboratorium fra Køge, som bioanalytikere viste frem. Et tweet, som fik mange andre til at aflægge bussen og bioanalytikerne et besøg. De fleste i Hovedbestyrelsen har allerede fået et grundkursus i at bruge Twitter. Nu får dbio's fællestillidsrepræsentanter, FTR, også tilbuddet, ligesom der for de garvede bliver et Twitter 2.0.

NYE I ORGANISATORISK UDVALG

Arbejds miljørepræsentant og bioanalytikerunderviser Majken Sand, Neurobiologisk Afdeling, Institut for Biomedicin, Aarhus Universitet, og Dinah Sloth, arbejdsmiljørepræsentant og medlem af Hovedbestyrelsen for dbio-Syddanmark, er nye medlemmer af Organisatorisk Udvalg.

NY I KLINIK-PERSONALET'S UDVIKLINGS-DAGE

Praksisbioanalytiker Margit Kristensen Tofting har overtaget opgaven med udviklingen af PLO's udviklingsdage for klinikpersonale. Hun afløser bioanalytiker og laboratoriefaglig konsulent Erling Birkemose, som har haft opgaven i mange år.

Glæd dig: dbio får international kongres i 2020

Det var en glad for-Danske Bioanalytikere, der kom hjem fra et den internationale bioorganisation, IFBLS, i Cana-

mand for Bert Asbild, møde for analytikerordda. På mødet

skulle det nemlig afgøres, om det var Kroatien eller Danmark, der løb af med den prestigefyldte internationale kongres i 2020. Det blev Danmark, der efter en afstemning fik kongressen. Medlemmet fra Kroatien valgte at forlade rummet under afstemningen, da kravet er, at det skal være en enstemmig beslutning. Bert vurderer, at grunden til, at det blev Danmark og ikke Kroatien, som også har søgt før, er, at Danmark har en stærk organisation, et højt fagligt niveau og en god økonomi i ryggen. Deltagerantallet til kongressen forventes at blive omkring 500-600 deltagere fra hele verden. HB har tilkendegivet, at det er afgørende for dem, at kongressen får et meget højt fagligt niveau.

BORGERNÆR BIOANALYTIKER BREDER SIG

Flere og flere steder i landet er der forsøg i gang med borgernær bioanalytiker. HB gjorde status:

Merete Kjeldgaard fra dbio-Nordjylland fortalte, at projektet, i daglig tale kaldt "Laboratoriet i lommen", går i gang 1. januar 2019. Den eksisterende mobile ordning, hvor bioanalytikere kører ud og tager blodprøver i borgernes hjem, udbygges i projektet med akutfunktioner. De praktiserende læger vil kunne bestille en akutsygeplejerske og en akutbioanalytiker, der mødes ude hos patienten og vurderer, om patienten kan behandles hjemme eller skal indlægges. Projektet fik 1 mio. kroner fra den såkaldte OK-pulje, som blev afsat ved sidste overenskomstforhandlinger til udviklingsprojekter. Budgettet på projektet er 3 mio.

Fra dbio-Midtjylland fortalte regionsformand Mette Thomsen om projektet i Holstebro, hvor en bioanalytiker og en akutsygeplejerske kvalitetssikrer udstyr ude hos borgeren. Struer Kommune ønsker at komme med i projektet og hospitalsledelsen i Holstebro har bedt om en status. Pengene til frikøb af bioanalytiker Ulla Saaby Steffensen kommer fra dbio's pulje på 250.000 kroner til regional udvikling. Klinisk Biokemisk afdeling på Silkeborg Sygehus har på forespørgsel fra Mette Thomsen og et ønske om kvalitetssikring fra kommunen meldt, at de er interesserede i at lave et lignende projekt. HB udtrykte, at de vil se positivt på en eventuel ansøgning om et projekt også i Silkeborg.

Lotte Christensen, regionsformand i dbio-Hovedstaden, fortalte om et treårigt projekt i Nordsjælland ved navn "Tværsektoriel stuegang". Projektet har fået 12,5 mio. kroner fra Sundhedsstyrelsens SATS-pulje til at sikre et trygt og planlagt forløb for kronisk ustabile borgere på en kommunal midlertidig døgnplads. En bioanalytiker er med i et tværfagligt udkørende team, som tager ud til borgerne.

Næstformand Martina Jürs konkluderede, at nogle gange sker involveringen af bioanalytikere i det nære sundhedsvæsen af sig selv. Andre gange skal dbio selv skubbe på og skyde penge i projekterne.

LÆGEDAGE: PRAKSISBIOANALYTIKERE ER BEDST

"Det er så vigtigt, at nogle bioanalytikere, der kender arbejdet i praksis, står i standen. Lægerne og andet praksispersonale vil hellere tale med dem end os politikere fra dbio," lød erkendelsen fra næstformand Martina Jürs. Den stand, der er tale om, er dbio's stand på Lægedage i Bella Center i november, hvor dbio igen i år vil slå et slag for, at lægerne får øjnene op for, hvad en bioanalytikers særlige kompetencer kan bibringe arbejdet i en lægepraksis. Til arrangementet producerer dbio en ny revideret pejs og diverse merchandise.

DBIO OG DSR I FÆLLES PROTEST MOD SAMMENSÆTNING AF BESTYRELSE

Den nye bestyrelse for Nationalt Genom Center får ansvaret for at implementere den nationale strategi for personlig medicin. I første omgang var der kun de lægevidenskabelige selskaber til at repræsentere sundhedsprofessionerne i bestyrelse og udvalg. Det har Danske Bioanalytikere og Dansk Sygeplejeråd gjort stærke indsigelser imod og har i fællesskab anmodet om at blive repræsenteret i bestyrelse og udvalg. De to organisationer har desuden bedt om en bestyrelsespost til professionshøjskolerne. Sidstnævnte lykkedes. Professionshøjskolerne vil blive præsenteret af direktør for Absalon, Daniel Schwartz Bojsen. Pladser i udvalg for forskning og infrastruktur samt etik er oprettet til paraplyorganisationen Dansk Sygepleje Selskab. Da bioanalytikerne ikke råder over en sådan sammenslutning af faglige selskaber, kunne det rent formelt ikke lade sig gøre at få tilsvarende udvalgsposter til bioanalytikere. Marianne Nielsen, bioanalytiker og ph.d., er dog suppleant for DASYS i udvalget for forskning og infrastruktur. dbio får sammen med DSR plads i en kommende arbejdsgruppe for uddannelse af sundhedsprofessionelle i personlig medicin.

FÆRRE PÅ DBIO'S EFTERUDDANNELSE

"Jeg må desværre melde fra til kurset på grund af besparelser i afdelingen." Den besked har dbio's kursusafdeling hørt en del gange det seneste år. Andre begrundelser er stop for efteruddannelse i den periode, hvor Sundhedsplatformen skal indføres, et nyt kursussystem i dbio og konkurrence fra regionale uddannelsestilbud. Endelig har der været færre kurser i programmet end normalt, så udviklingsgrupperne, der skaber kurserne, har kunnet få et pusterum. Programmet for 2018 byder på mange nyskabelser, og håbet er, at det vil få antallet af deltagere til at stige igen. I 2017 har omkring 300 bioanalytikere deltaget i kurser og temadage mod normalt 500.

REGLERNE ÆNDRES: START EN ALDERSSUM NU OG FÅ FLERE FORDELE

Du får en række fordele, hvis du starter en alderssum, inden der kommer nye regler næste år.

AF MICHAEL DAM ANDREASEN, KOMMUNIKATIONSKONSULENT PKA

Det er populært at spare ekstra op til pensionslivet på en alderssum, der ikke bliver modregnet i pensionen fra det offentlige. Lige nu er der forslag i Folketinget om at ændre reglerne for alderssum fra den 1. januar 2018. Derfor kan det være en god ide at starte en alderssum, inden de nye regler træder i kraft – det giver dig nemlig en række fordele.

I dag kan du årligt indbetale 29.600 kr. uanset din alder, men i fremtiden kommer der aldersbestemte indbetalingsgrænser. Har du mere end fem år til din folkepensionsalder, kan du maksimalt indbetale 5.000 kr. årligt. Har du mindre end fem år til din folkepensionsalder, kan du indbetale 45.000 kr. årligt fra 2018.

Derudover vil en alderssum, der er oprettet efter 1. januar 2018 først kunne udbetales tre år før din folkepensionsalder. Tidligere kunne du få alderssum udbetalt fem år før din folkepensionsalder.

Fordele ved at indbetale nu

Har du **over 5 år** til folkepensionsalderen

- Start med at indbetale til en alderssum inden 2018. Så kan du stadigvæk få din alderssum udbetalt fem år før din folkepensionsalder. Gælder også dine indbetalinger efter 2018.
- Du kan indbetale op til 29.600 kr. i år. Efter 1. januar 2018 er det kun muligt at indbetale 5.000 kr. årligt på din alderssum.

Har du **under 5 år** til folkepensionsalderen

Om ændringerne får betydning for dig afhænger af, om du allerede i dag har en alderssum, og hvor meget du sparer op. I dag kan du indbetale op til 29.600 kr. på en alderssum, og fra 2018 kan du indbetale op til 45.000 kr. årligt.

- Har du allerede oprettet alderssum, så kan du få opsparingen fem år før din folkepensionsalder. Gælder også dine indbetalinger efter 2018.
- Har du ikke en alderssum, er det en god ide at oprette én i år. Så kan du nemlig få pengene udbetalt 5 år før din folkepensionsalder.

Læs mere om de nye regler for alderssum på pka.dk/nyeregler

Note: Indbetaler du mere end beløbsgrænserne på en alderssum, bliver pengene automatisk sat ind på en ratepension.

spørg **dbio**

HELENE HØJGAARD
KONSULENT I DBIO

Spørgsmål

Jeg er bioanalytikerstuderende og er kommet til skade i forbindelse med mit kliniske forløb på Klinisk Biokemisk afdeling. Sagen er anmeldt til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, men jeg vil gerne have jeres hjælp. Kan I hjælpe, når jeg er studerende?

Svar:

Ja, Danske Bioanalytikeres tilbud om at assistere i arbejdsskadesager gælder for alle medlemmer. Og sagsbehandlingen i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring er den samme lige meget, om du er studerende eller færdiguddannet.

Det er dog vigtigt at kontakte dbio, hvis du ønsker vores råd og vejledning i for-

bindelse med arbejdsskadesagen. Vi ved kun, at sagen findes, hvis du fortæller os om den.

Danske Bioanalytikere får ikke automatisk besked, når du anmelder en arbejdsskadesag til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Vi hjælper dig

Hvis du ønsker dbio's hjælp i sagen, skal du udfylde en fuldmagt, som vi så sender videre til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvorefter vi bliver registreret som part i sagen. Det betyder, at hver gang du modtager et brev fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, modtager vi en kopi af brevet. Vores arbejdsskadekonsulent er løbende opmærksom på sagens akter og

holder styr på, om der mangler oplysninger i sagen eller lignende.

På et tidspunkt vil du modtage en afgørelse i sagen, og her vil vores konsulent kontakte dig med en vurdering af afgørelsen og tage en snak med dig, om der eventuelt skal klages over afgørelsen, eller om vi skal være tilfredse med resultatet.

Studerende eller færdiguddannet bioanalytiker

Danske Bioanalytikere skelner ikke mellem medlemstyper og assistance. Er du medlem – studerende eller færdiguddannet – hjælper vi dig. □

bog **anmeldelse**

Rigtig god bog til at komme ind i studierytmen

“Superstudent” er skrevet af Olav Schewe, en norsk forfatter, der er uddannet i økonomi på University of Oxford.

Hans mål med bogen er at hjælpe studerende med at få det bedste ud af studiet og udnytte den tid, man har til det. Den er delt op i tre dele:

- Lær effektivt: Der fokuseres på planlægning, læring, læse- og notatteknik samt hukommelsesteknik.
- Præstér optimalt: Der fokuseres på eksamen før, under og efter.
- Tænk rigtigt: Der fokuseres på motivation og mentale teknikker.

Jeg synes helt klart, at bogen kan anbefales til bioanalytikerstuderende, især hvis man er i samme båd som mig. Det vil sige, at man har været ude at arbejde en del år, inden man startede på uddannelsen. Det er en rigtig god bog til at komme ind i studierytmen igen. Den er også god til at genopfriske de studieteknikker, man ikke har brugt i lang tid, og samtidig også god til at få nye teknikker på vejen. Kommer man direkte fra gymnasiet og ind på uddannelsen, kan bogen

ikke anbefales i lige så høj grad, da man så er inde i sin studierytme, og ens teknikker er “up to date”.

Forfatteren er rigtig god til at inddrage sine egne erfaringer fra sit studie, især når han kommer med eksempler på, hvordan og hvorfor studieteknikkerne bruges. Bogen er let at læse, og man kan nøjes med at læse et kvarter ad gangen. Den er skrevet til, at man kan bruge den som opslagsværk, eller hvis der er noget stof, der lige skal genopfriskes. Man kan også fint læse de tre dele uafhængigt af hinanden. Målgruppen er studerende, og bogen berører også de mentale dele af det at studere. Forfatteren skriver således om nervøsitet og om, hvordan man kan lære at tænke mere positivt, og om andre emner, som jeg har brugt både i studiet og i mit studiejob som bioanalytiker.

Anmeldt af
Ricki Kenn Rasmussen
Bioanalytikerstuderende
University College Lillebælt

Superstudent – Lær mere effektivt, og få bedre karakterer

Olav Schewe
Psykologisk Forlag
2017
196 sider
Pris: vejl. 249,00 kr.

Posterpris til fryseren: Årets pris for bedste poster gik til "Is a biobank just a freezer?" af Charlotte Lerbech Jensen, Tina Elley og Marianne Nielsen fra UC Absalon.

NML 2017:

KAN I SIGE ARBEJDSSKO?

Posterpris til dansk plakat om en fryser og prisen for bedste mundtlige oplæg til en snak om sko. Indtryk fra Nordisk Laboratoriemedicinsk Kongres i Helsinki.

"Kan I sige arbejdssko?"

Sådan lød det fra Tove Hvassing, der stod stolt med SIN arbejdssko i hånden. Og så bad hun ellers alle deltagerne til hendes session på Den Nordiske Kongres for bioanalytikere i Helsinki om at gentage:

"Dette er en arbejdssko!"

Tove Hvassing er leder af den præanalytiske afdeling på Nordland Hospital i Norge og var træt af at opleve medarbejdere med smerter i fødder, ryg, knæ og læn.

Udleverer sko til personalet

Hun indgik derfor et samarbejde med fysioterapeuter og et svensk skofirma i forhold til at udvikle skoen til laboratoriepersonale med arbejdsdage i konstant opret position, stående som gående.

I dag får personalet på laboratoriet ikke kun udleveret kitler, men også sko. Et initiativ der har nedbragt personalets smerter og sygedage markant.

Vil du vide mere om skoene, er du velkommen til at kontakte Tove Hvassing, tove.hvassing@nlsh.no.

Tove Hvassing & Dordi Anne Noem fik prisen for bedste mundtlige oplæg for snakken om sko med titlen "On our own feet".

NY FAGLIG KONSULENT I DBIO

Hun vil styrke bioanalytikernes rolle i paradigmeskiftet til personlig medicin og i det nære sundhedsvæsen

Marianne Nielsen er ny faglig konsulent hos Danske Bioanalytikere. Marianne Nielsen er 51 år og ph.d. i neurobiologi, men er også uddannet som bioanalytiker inden for klinisk patologi på Rigshospitalet. Det meste af hendes arbejdsliv er tilbragt med forskning inden for neuropatologi på Københavns Universitet. Arbejdslivet har også bragt Marianne Nielsen forbi en stilling som ledende bioanalytiker for patologien på Næstved Sygehus og et job som regional application manager hos DAKO. De seneste otte år har hun været ansat på bioanalytikeruddannelsen på Professionshøjskolen Absalon (tidligere University College Sjælland), hvor hun kommer fra en stilling som docent i personlig medicin. Marianne Nielsen har i de seneste år været tilknyttet dbio's kandidatnetværk og været involveret i arbejdsgrupper omkring grunduddannelsesrevisionen og etablering af kandidatuddannelse. Det er dermed en person med en stærk passion for forskning og uddannelse, der fremover stiller sig til rådighed for dbio's medlemmer.

Når arbejdet ikke kalder, tilbringes tiden med kæresten gennem 32 år, med hus og have, rejser, brassbandmusik og knipleundervisning.

Marianne Nielsen afløser konsulent Lisa Bjørnlund Strandmark, som har søgt nye udfordringer.

Efteruddannelseskataloget 2018

Danske Bioanalytikeres efteruddannelseskatalog 2018 udsendes sammen med fagbladet og medlemskalenderen (med mindre du aktivt har fravalgt at få den).

Du har fra november mulighed for at tilmelde dig de mange spændende kurser på:

www.dbio.dk/uddannelse-og-karriere/dbio-kurser

Nyt fælles login

Du skal bruge ét fælles login, når du vil tilmelde dig et kursus/ arrangement, rette medlemsoplysninger og læse indhold kun for medlemmer m.v.

Det fælles login består af din e-mailadresse og en selvvalgt adgangskode. E-mailadressen er den, du har registreret hos Danske Bioanalytikere.

Har du ikke allerede oprettet en adgangskode, skal du klikke på linket på siden med "Glemmt adgangskode?"

Du modtager kort derefter en e-mail med et link til at oprette en ny adgangskode.

Når du tilmelder dig:

1. Tilmeld dig selv kurserne
Vi oplever desværre alt for ofte, at kursister ikke er blevet tilmeldt, når de overlader tilmeldingen til andre.
2. Hav altid dit GLN/EAN-nr. parat – hvis du er offentligt ansat.
Nummeret får du oplyst hos din daglige leder.
3. Tjek altid, om dine personlige oplysninger hos os er korrekte.

Sproom er ikke spam

Hos Danske Bioanalytikere har vi fået nyt regnskabssystem, og alle vores elektroniske fakturaer sendes fremover via systemet Sproom.

Når arbejdsgiveren modtager en mail fra Sproom, så vil der være et link i mailen til at se fakturaen.

dbio-Hovedstaden

Mmmmm - MAD

Få ting optager os så meget, som hvad vi putter i hovedet – og af forskellige grunde. Er vi optaget af sundhed? Vil vi tabe os? Eller elsker vi bare at spise ...

Denne aften vil sætte fokus på, hvor ernæringsvidenskaben har flyttet sig hen de sidste 20 år. Og der vil også komme et bud på, hvad vi måske skal spise i fremtiden.

Vi har inviteret tre skarpe forskere fra Institut for Idræt og Ernæring ved det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet til at dele deres viden med os. Og til sidst vanker der en lille godbid at gå hjem på lavet af Jesper Ravn Hansen

Foreløbigt program (ret til ændringer forbeholdes).

PROGRAM:

16.30: Velkomst og introduktion ved Klara Jørgensen, dbio-Hovedstaden

16.35: Fra fedtforskrækkelse til sukkerdæmonisering ved professor Arne Astrup

Hvad er sund mad i det nye århundrede? Er der plads til madglæden og et godt glas øl? Der vil efterfølgende være mulighed for at købe en signeret udgave af Arne Astrup og Erik Skovenborgs bog "Øl i glas og gryde" til favørpris.

18.00: Din fasteglukose og din tarmflora fortæller, hvordan du kan tabe dig. Hvad kan enkelte biomarkører fortælle om vores evne til at gå på kur og opnå et varigt vægttab ved adjunkt og ph.d. Mads Fiil Hjort.

18.30: Spisepause

19.15: Fremtidens fødevarer: GREENINSECT-programmet i Kenya og fremtidens bæredygtige ernæring ved lektor Nanna Roos

19.45: En lille ting til den søde tand. Ernæringsstuderende Jesper Ravn Hansen præsenterer aftenens dessert til publikum.

TID: Onsdag den 8. november 2017

STED: Lundsgård-Auditoriet, Panuminstituttet, Blegdamsvej 3B, 2200 N

TILMELDING: Senest den 3. november 2017. Tilmelding kan kun ske på dbio-Hovedstadens hjemmeside: www.dbio.dk/Regioner/dbio-hovedstaden klik på: medlemsarrangementer, og følg vejledningen.

Diagnostik og behandling af hjernetumorer

Dansk Selskab for Cyto- og Histokemi indbyder alle interesserede til møde

PROGRAM:

15.15-15.30 Ankomst med mulighed for at få frugt og vand.

15.30-15.40 Velkomst ved David/Linea.

15.40-16.10 Kirurgi ved hjernetumorer ved overlæge, ph.d. Jane Skjøth-Rasmussen.

16.10-16.40 Histologisk og molekylærgenetisk diagnostik af hjernetumorer ved overlæge David Scheie og molekylærbiolog Linea Melchior.

16.40-16.50 Pause.

16.50-17.20 Onkologisk behandling af hjernetumorer med særlig vægt på biomarkører ved onkolog Aida Muhic.

17.20-17.50 Hvor er vi på vej hen? Afrunding og spørgsmål (Jane + David + Linea + Aida).

18.00-18.30 Netværk inklusive sandwich og vand.

TIDSPUNKT: Onsdag den 29. november 2017 fra kl. 15.30 til 18.30.

STED: Panum, København, detaljer vil følge.

MODERATOR: Overlæge David Scheie/ molekylærbiolog Linea Melchior.

TILMELDING: Senest den 20. november 2017 til Ulla Evald, utev@tdcadsl.dk. Opgiv navn, e-mail og evt. medlemskab af DSCHE.

ÅRSKURSUS 2017

14. og 15. november

100 års livet stiller nye krav til os som mennesker og til arbejdsmarkedet. Fremtidens arbejdsmarked og fremtidens sundhedssystem er emnet for dbio's årskursus **for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter**.

ResistancePlus™ MG Go Beyond Detection

**Den første CE-IVD test på markedet for at detektere
M. genitalium, samt resistensbestemmelse for azithromycin.**

- *Resistensbestemmelse for makrolider har vist sig at forbedre behandlingen af patienterne.¹*
- *Resistensbestemmelse for makrolider er anbefalet i internationale retningslinjer.^{1,2}*

Ref:

1. Jensen, M Cusini, M Gomberg. 2016 European guideline on Mycoplasma genitalium infections.

2. Horner PJ et al. 2016 European guideline on the management of non-gonococcal urethritis.

PlexPCR™